

ČSO
a Birdlife Int.

Výzkum

Ochrana

Propagace

Patronátní
skupiny IBAsPracovní
skupiny

ODHADY POČETNOSTÍ

Odhady početností jednotlivých hnízdících druhů jsou nedílnou součástí atlasového mapování a současně významným zdrojem informací pro hodnocení ohrožení jednotlivých druhů. Co nejpřesnější odhady početnosti umožní v kombinaci s dalšími údaji vyhodnocení nároků na prostředí, závislosti na nadmořské výšce nebo geografické proměnlivosti v různých oblastech výskytu. V neposlední řadě poskytnou možnost kalibrace semikvantitativních údajů z hodinovek.

Odhady početnosti v malých čtvercích

Odhadnout početnost v malém čtverci 2,8×3 km je mnohem snazší, než vytvořit správný odhad pro velký kvadrát 11,2×12 km. Malé čtverce si lépe představíme a lépe zhodnotíme výskyt jednotlivých typů prostředí. Získané odhady přepočítáme pomocí statistických modelovacích metod na celou plochu velkých kvadrátů a následně i celé republiky.

Pro získání reprezentativních údajů stačí odhadnout početnost ve dvou náhodně vybraných malých čtvercích v každém kvadrátu. Čtverce určené pro odhady početnosti jsou vylosovány a zvýrazněny v mapě na webu **atlas.birds.cz**. Platí ovšem, že čím víc čtverců bude zpracováno, tím lépe. Mapovatelé tedy mohou dobrovolně zpracovat víc čtverců, ideálně všechny.

U hraničních čtverců odhadujeme početnost jen pro české území.

Druhé kolo – kontrola vypočtených hodnot

Spočítané hodnoty pro velké kvadráty dostanou mapovatelé k připomínkování a k závěrečnému odsouhlasení. Důležité to bude jak pro obecnou kontrolu, tak pro získání správných odhadů u vzácných druhů.

Kdo má odhady vyplňovat?

Kdokoli může vyplnit odhad početnosti kteréhokoli druhu (nebo všech druhů) v kterémkoli čtverci. Přihlášení mapovatelé by měli vyplnit odhady všech druhů alespoň ve dvou vylosovaných čtvercích ve svém kvadrátu.

Odhady může vyplňovat každý sám za sebe; není problém, když pro jeden čtverec vyplní své odhady dva či více mapovatelů. Mapovatelé se mohou ovšem i domluvit a připravit odhady společně – v tom případě uvedou tuto skutečnost do poznámky.

Jednotkou odhadu je pár

Odhady uvádíme v párech. Hnízdí-li druh dvakrát ročně, pomáhá-li vlhám s hnízděním třetí pták nebo dojde-li v sezóně k výměně partnera, je to stále jeden pár.

U koloniálně hnízdících druhů odhadujeme počet obsazených hnízd. U tokajících druhů, kde se samec neúčastní výchovy mláďat, odhadujeme počet hnízdících samic.

Pro odhady početnosti je irelevantní, zda hnízdění skončilo úspěšně či neúspěšně. Pokud se pár alespoň pokusil o hnízdění, započítáme jej do odhadu.

Jak odhadnout početnost?

Nejsnazší je odhadnout počet u nápadných a nepříliš hojných druhů, kde víme o všech nebo o většině hnízdících párů. Také odhadnout počet hnízd v koloniích není složité. Poměrně snadno odhadneme i ptáky hnízdící podél vodních toků, v kamenolomech a v podobných vzácných prostředích, kde si nad mapou představíme, kde přesně může kolik párů být.

U běžných a široce rozšířených druhů je odhad složitější. Začneme odhadem pro menší území, například jedno konkrétní pole nebo les, jehož rozlohu známe nebo změříme (třeba na **mapy.cz**: vpravo dole Nástroje/Měření vzdálenosti a plochy). Takovýto odhad pak vynásobíme rozlohou odpovídajících typů prostředí, která je pro každý čtverec spočítána přímo na webové stránce pro odhad početnosti. Máme přitom na paměti dvě základní otázky:

1. Kolik párů ve čtverci **hnízdí naprosto jistě**? To je **MINIMUM**.
2. Kolik párů ve čtverci **už určitě nehnízdí**? To je **MAXIMUM**.

Takto odhadneme co nejpřesnější rozpětí pro každý druh. Pouze pokud si skutečně vůbec nevíme rady, můžeme použít připravené velmi hrubé kategorie.

Kam odhady zapisovat?

Odhady početností zapisujeme do zvláštní webové stránky, která je přístupná po kliknutí na malý čtverec na úvodní stránce hnízdního atlasu **atlas.birds.cz**. Následně budou podobně zpřístupněny odhady pro velké kvadráty ke kontrole a k odsouhlasení.

čso